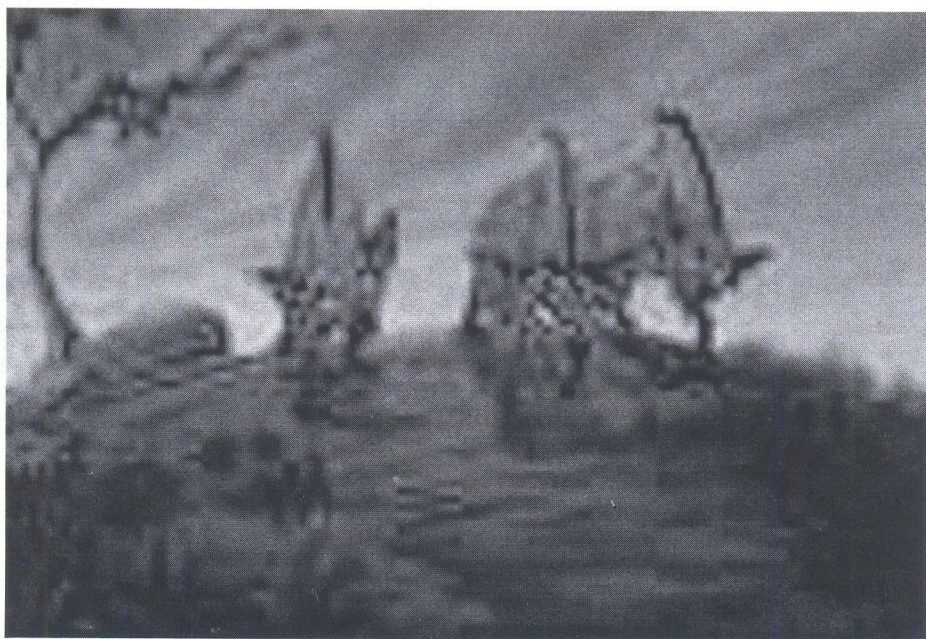

*A Kalahári-sívatag
állatvilága*

A Kalahári-sivatag állatvilága

A Kalahári-sivatag mintegy 260 000 négyzetkilométeres területre terjed ki, része a dél-afrikai fennsíknak. A száraz időszakban napszítta növényzet takarja, de ezután bámulatos gyorsasággal kap újból erőre.

A sivatag

Bár a sivatagként ismert, a Kalahári félsivatag, mivel átlagos csapadék mennyisége sokkal magasabb, mint az igazi sivatagoké. Magas fennsíkot képez 5000-1000 méteres magasságban a tengerszint feletti felszínét csak néhány domb és régi, sziklás kiemelkedés töri meg. Északon, az Okavango-deltavidék egyes részein, óriási természetvárak képeznek szigeteket. Ezek ellenállóbbak az erózióval szemben, mint a puha sivatagi talaj és a homok. Ezen a területen elszórtan találhatók sós teknők.

Éghajlat

A Szaharától eltérően a Kalaháriban nyáron esik az eső, ezért válhatott sokrétegű állatvilág otthonává. Az esős időszak a déli félteke nyara folyamán mintegy öt hónapig tart: októbertől márciusig. Az egész sivatagban csak egyes helyekre korlátozódóan és rendszertelenül esik az eső. Nagyobb mennyiség, néha akár 45 kilométer is hullik északon és keleten mint a fele a délnyugati területeken. Áprilisban a havi csapadékmennyiség még az esőben leggazdagabb részekben is két és fél centiméter alá csökken, ekkor kezdődik a téli szárazság. Szeptemberben áll be a folyók legalacsonyabb szintje, sőt akár teljesen ki is száradhatnak. A sivatagi léghőmérséklet 47 C-ig emelkedhet. Mint minden sivatagban, éjszaka itt is jelentősen csökken a hőmérséklet, nem ritka a talaj menti fagy. A vadon élő állatok túlélési esélyét a klíma befolyásolja, mivel csak az esős időszakban találnak bőséges élelmet.

Vegetáció

A Kalahári-sivatag növényvilága északon magas szavanna-erdőkben folytatódik, a száraz déli részen bozótosokban és füves pusztákban (sztyepp). Az északi területen nagy baobab, eper, és fügefák, valamint afrikai ébenfák nőnek, a talajt nagyjából fű borítja. Ahogy a szárazabb részek felé haladunk, a fák megritkulnak és kevésbé magasra nőnek. A fű már nem mindenütt takarja a földet, csak csomókban nő. A sivatag azonban mégis legnagyobb részt bokrokkal benőtt. A sivatag legforróbb vidékein csak a mély, gumós gyökérzetű vagy vastag törzsű növények maradnak meg. Az egész sivatagban elszórtan található pálmák olyan helyeken nőnek, ahol a növényevő állatok ürülékükkel „megtrágyázták” a magokat”. Az esős évszak gazdag világdíszbe öltözteti a tájat.

Az állatok vándorlása

A Kalahári-sivatagban az esőzések minden évben szembeötlő változást idéznek elő, ami természetesen hatással van az állatvilágra is. Angola magas területén víz zúdul a völgybe, ezáltal az Okavango folyó északon felduzzad, és végezetül mocsaras deltát képez: sekély tavak és lagúnák egész hálózatát. Ezekben hamarosan dús halállomány alakul ki, számtalan madár vonul ide táplálékot keresve és fészekrakás céljából. A változások idején a sivatagban élő állatok: bivalyok, elefántok, vándorantilopok, gnúk és zebrák évszakonként óriási vándorlásba kezdenek. Az év folyamán nagy utat tesznek meg, kiadós legelőterületeket keresve. A nedves évszakban az áradások elől kitérve dél felé vonulnak, míg száraz időben ismét észak felé veszik útjukat, hogy megkeressék a már csak ott fellelhető vizet.

Gondolta volna?

- Az egyik meghatározás szerint sivatag az a terület, amelyre évente 25 cm-nél kevesebb eső hull.
- Mialatt a búrok 1878-ban Transvaalból jövet átkeltek a Kalahári-sivatagon, 250 ember és 9000 marha pusztult el.
- Még a sivatag sós teknőiben is van élet. Amikor a teknőben víz van, sóférgek rakják ide petéiket. Ezek a peték évekig életképesek, míg a körülmények lehetővé teszik a lárvák kikelését.
- A Kalaháriban élő szájköltő sügér a szájában tartja a petéit, míg a kicsik kibújnak. A fiatal halak még a kikelés után is visszamenekülnek anyjuk szájába, ha veszély fenyegeti őket.
- A Kalahári-sivatag állatvilága

A Kalahári-sivatag állatvilága:

EMLŐSŐK: elefánt, víziló, gnú, zebra, oroszlán, vándorantilop, nyársas antilop, kafferbivaly, pávián, ezüsthátú róka, hiéna, nyúlegér, afrikai törpeegér, hörcsögfejű egér, bojtos repülőkutya

MADARAK: gulipán, gyöngy és halászbagoly, kárókatona, békaszósas, haranggém, óriásgém, flamingó, nílusi lúd, vörös ásólúd, pusztailúk, szürke halkapó, nyüvágó, zöldgalamb, koronás daru, patkós és koronás bíbic, lile, kormos ollócsőrű madár, gólyatöcs, szakállas keselyű, strucc

HÜLLŐK: krokodil, homoki gekkó, sivatagi agáma, asszala kígyó, pufogó vipera, afrikai tojásevő kígyó

ROVAROK: hangya, futrinka, kérész, skorpió, sóféreg, természet

HALAK: harcsa, szájköltő sügér, ikrázó fogasponty, tigrismárna

A sós teknők kialakulása

Száraz sós teknők vagy „sós tavak” a Kalahári különböző részein találhatók. Ezek az összes talajformáció között legegyszerűsebbek közé tartoznak. A száraz vagy félszáraz térségek mindenkor fellelhető jellegzetességeinek számító sós teknők kialakulásában az időjárás játszik szerepet. Ott keletkeznek, ahol az elpárolgó víz meghaladja a csapadék mennyiségét, és a terület vízzel történő feltöltődése, majd újbóli kiszáradása az elpárolgás következtében sok éven át szakaszosan ismétlődik. A Kalahári-sivatag sok folyója és patakja igen rövid életű. Csak az esős időszakban léteznek, a száraz évszakban eltűnnek, mert vizük elpárolog. A víz bizonyos ásványi anyagokat tartalmaz, és minél hosszabb a folyása, ezek annál inkább besűrűsödnek. Végezetül a teljes vízmennyiség elpárolog, csak az ásványi anyagok maradnak meg, kérget képezve a teknők felületén.